

Súd: Okresný súd Prešov
Spisová značka: 18Csp/45/2023
Identifikačné číslo súdneho spisu: 8123204000
Dátum vydania rozhodnutia: 25. 09. 2023
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Dominika Vitteková PhD.
ECLI: ECLI:SK:OSPO:2023:8123204000.1

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Okresný súd Prešov sudkyňou JUDr. Dominikou Vittekovou PhD. v spore žalobcu: Všeobecná úverová banka, a.s., skrátený názov: VÚB, a.s., IČO: 31320155, so sídlom Mlynské nivy 1, 829 90 Bratislava-Ružinov, právne zastúpený: Advokátska kancelária Gallo, s. r. o., IČO: 36715352, so sídlom Jilemnického 4012/30, 036 01 Martin proti žalovanému: A. B., nar. XX.X.XXXX, bytom B. XXX/XX, C. XXX XX, zast. JUDr. Matúš Motyka, advokát so sídlom Nám. SNP 7, 091 01 Stropkov, o zaplatenie 1884,47 eur s príslušenstvom takto

rozhodol:

I. Žalobu z a m i e t a.

II. Žalovaný m á voči žalobcovi n á r o k na náhradu trov konania v rozsahu 100%, o výške ktorých bude rozhodnuté samostatným uznesením po právoplatnosti rozsudku.

odôvodnenie:

1. Žalobca svoj nárok na zaplatenie sumy 1884,47 eur s príslušenstvom uplatnil titulom zmluvy o spotrebiteľskom úvere č. 1620008529 zo dňa 20.12.2016 (ďalej len „Zmluva“). Žalobca poskytol žalovanému úver vo výške 4000 eur, ktorý sa zaviazal splácať v pravidelných 60 mesačných splátkach vo výške 105,37 eur, pri výške fixnej ročnej úrokovej sadzby 19,90 % a výške RPMN 19,90 %, a to až do celkovej čiastky vo výške 6132 eur. Ku dňu podania žaloby žalovaný uhradil 4214,80 eur. Žalobca úver zosplatil podľa § 53 ods. 9 a § 565 zákona č. 40/1964 Zb. Občianskeho zákonníka (ďalej len „OZ“) a na základe zmluvných podmienok (čl. 9.2).

2. Žalovaný namietal nepreukázanie splnenia povinnosti vo vzťahu k skúmaniu bonitu spotrebiteľa. Mal za to, že jeho dlh zanikol splnením, pretože mu bol poskytnutý úver vo výške 4000 eur a žalobcovi uhradil 4214,80 eur.

3. V replike žalobca uviedol vo vzťahu k skúmaniu bonity žalovaného, že žiadateľ = žalovaný uviedol v žiadosti priemerný čistý mesačný príjem 900 eur. Doklad o príjme bol doložený prostredníctvom výpisu z účtu. Žiadateľ uviedol Rodinný stav: ženatý/vydatá a Počet nezaopatrených detí: 0 Žiadateľ uviedol Mesačné finančné náklady na zmluve sú vo výške 50 eur. Pre zistenie skutočných finančných nákladov klienta bol vykonaný dopyt do registra NRKI zo dňa 20.12.2016, ktorým boli zistené reálne mesačné finančné náklady v registri NRKI vo výške 212 eur. Žiadateľ uviedol Iné mesačné výdavky vo výške 20 eur, ktoré sa nezapočítavali. Životné minimum 198.09 eur bolo pre účel posúdenia schopnosti splácať upravené na výšku exekvovateľného zákonného minima (60%) u žiadateľa 118.85 eur.

4. V duplike žalovaný poukázal na to, že ako formálne žalobca pristupuje k splneniu si zákonnej povinnosti. Manželka žalovaného v minulosti prevádzkovala zlatníctvo, ktoré jej však 14.01.2011 vykradli a poisťovňa jej následne odmietla vyplatiť poisťné plnenie. Od tohto momentu sa žalovaný spolu s

manželkou dostali do typického úverového kolotoča. Žalobca vo svojom vyjadrení tvrdí, že rozdiel medzi príjmami a výdavkami žalovaného tvorí suma 569,15 eur a splátka žiadaného úveru je len vo výške 105,37 eur. V tejto súvislosti poukázal na porušenie povinnosti skúmať bonitu klienta zo strany žalobcu, pretože žalovaný spolu so svojou manželkou mali v čase poskytnutia predmetného úveru (20.12.2016) obrovské množstvo ďalších úverových záväzkov:

- mesačná splátka 569,27 € (Slovenská sporiteľňa, a.s., zmluva z 15.03.2011)
- mesačná splátka 206,24 € (Poštová banka, a.s., zmluva z 14.10.2010)
- mesačná splátka 164,24 € (Poštová banka, a.s., zmluva z 24.11.2011)
- mesačná splátka 416,14 € (Consumer Finance Holding, a.s., zmluva z 05.12.2011)
- mesačná splátka 139,58 € (Consumer Finance Holding, a.s., zmluva z 12.04.2016)
- mesačná splátka 66,82 € (Prvá stavebná sporiteľňa, a.s., zmluva z 02.09.2008)
- mesačná splátka 30,00 € (Home Credit Slovakia, a.s., zmluva z 30.03.2010).

Zároveň dodal, že žalobca sa pri skúmaní bonity klienta absolútne nezaoberal ďalšími faktormi na výdavkovej strane žalovaného v podobe bežných mesačných platieb na bývanie, stravu, ošatenie, drogériu, dopravu, a pod.. Pri náležitom (nie formálnom) posudzovaní bonity klienta by bolo nevyhnutné dospieť k záveru o neposkytnutí požadovaného úveru žalobcom.

5. Na prejednanie sporu súd nariadil pojednávanie, na ktoré sa nedostavil právny zástupca žalobcu, ktorý svoju neprítomnosť ospravedlnil. Preto súd prejednal a rozhodol spor na pojednávaní v neprítomnosti žalobcu v súlade s ustanovením § 180 zákona č. 160/2015 Z.z. Civilného sporového poriadku (ďalej len "CSP") s prihliadnutím na obsah spisu a vykonané dôkazy.

6. Na nariadenom pojednávaní súd vykonal dokazovanie listinnými dôkazmi a zistil tento skutkový stav:

7. Žalobca a žalovaný uzatvorili Zmluvu, na základe ktorej bol žalovanému poskytnutý bezúčelový spotrebiteľský úver vo výške 4000 eur s fixnou ročnou úrokovou sadzbou 19,90 %, ktorý sa žalovaný zaviazal spláť 60 mesačnými splátkami po 105,37 eur, pričom celkové náklady spotrebiteľa činili podľa Zmluvy 2132 eur. RPMN bola uvedená vo výške 19,90%. Prvá splátka úveru bola splatná dňa 20.1.2017, ďalšie splátky boli splatné vždy k 20. dňu v mesiaci.

8. Zo Zmluvy vyplýva, že žalovaný je ženatý a je výsluhovým dôchodcom s priemerným mesačným príjmom vo výške 900 eur. Mesačné finančné výdavky (napr. splátky úverov, hypoték, lízingov) boli v Zmluve uvedené vo výške 50 eur a iné mesačné výdavky (napr. SIPO, náklady na bývanie, telefón) vo výške 20 eur.

9. Žalobca v konaní na účely posúdenia bonity žalovanej na základe výzvy súdu predložil výpis z registra NRKI zo dňa 20.12.2016 a výpisom z účtu. Pokiaľ ide o príjem, z výpisu z účtu za mesiac november 2016 plynie, že Vojenský úrad sociálneho zabezpečenia vyplatil žalovanému 732,21 eur a Sociálna poisťovňa sumu vo výške 191,80 eur s poznámkou dôchodok za 11 2016. Z výpisu z registra NRKI boli zistené reálne mesačné finančné náklady vo výške 212 eur. Rovnako z predmetného výpisu plynie, že spotrebiteľ má 4 odmietnutých a 1 odvolanú žiadosť o úver.

10. Žalobca vychádzal pri skúmaní výdavkov zo sumy exekvovateľného životného minima vo výške 118,85 eur (60% zo sumy 198,09 eur). Žalovaný uviedol mesačné výdavky vo výške 20 eur (iné mesačné výdavky napr. SIPO, náklady na bývanie, telefón – klientom uvedené), na ktoré žalobca neprihliadal.

11. Z výpisu účtu, ktorý žalovaný žalobcovi predložil pred uzatvorením Zmluvy plynie, že dňa 3.11.2016 došlo k debetnej operácii s poznámkou splátka pohľadávky z úveru/záruky/akreditívu/rámca vo výške 537,80 eur. Rovnako z neho plynú nezrealizované transakcie s poznámkou „Nedostatočné krytie na účte“.

12. Z predžalobnej upomienky vyplýva, že ku dňu 26.7.2020 žalobca evidoval nedoplatok na splátkach vo výške 316,11 eur, ktorý žiadal uhradiť s upozornením, že ak do 5.9.2020 nedôjde k úhrade, veriteľ bude oprávnený úver zosplatiť. Zásielka sa žalobcovi vrátila s poznámkou adresát neznámy.

13. Z oznámenia o vyhlásení okamžitej splatnosti úveru plynie, že dlh žalovaného zo Zmluvy sa stal splatný v celom rozsahu naraz a dlžná suma predstavuje 1884,70 eur. Žalobca uviedol, že predmetnú zásielku doručoval obyčajnou poštou.

14. Zo Zmluvy o poskytnutí pôžičky z 5.12.2011 plynie, že veriteľom je Slovenská požičovňa a dlžníkom je D. B. E. a schválená výška pôžičky bola 10 049,21 eur, ktorou sa malo refinancovať 5 iných úverov. Zo Zmluvy o spotrebiteľskom úvere Quatro bol žalovanému dňa 12.4.2016 poskytnutý bezúčelový spotrebiteľský úver vo výške 5000 eur s výškou mesačnej splátky 139,58 eur. Zite B. E. bol dňa 30.3.2010 poskytnutý úver vo výške úverového rámca 2300 eur (Tesco) a dňa 24.11.2011 pôžička na bývanie vo výške 11 000 eur, spoludlžníkom bola D. F. (B. G.). Dňa 14.10.2010 bola žalovanému a D. B. E. poskytnutá pôžička na bývanie vo výške 17 000 eur (B. G.) a rovnako im bol dňa 8.9.2008 poskytnutý stavebný úver/mediúver vo výške 63,90 eur (Prvá stavebná sporiteľňa). Tiež im bol dňa 15.3.2011 poskytnutý splátkový úver vo výške 49 990 eur s výškou mesačnej splátky 569,27 eur (Slovenská sporiteľňa).

15. Zistený skutkový stav takto právne posúdil:

Podľa § 52 ods. 1 OZ, spotrebiteľskou zmluvou je každá zmluva bez ohľadu na právnu formu, ktorú uzatvára dodávateľ so spotrebiteľom.

Podľa § 52 ods. 3 OZ, dodávateľ je osoba, ktorá pri uzatváraní a plnení spotrebiteľskej zmluvy koná v rámci predmetu svojej obchodnej alebo inej podnikateľskej činnosti.

Podľa § 52 ods. 4 OZ, spotrebiteľ je fyzická osoba, ktorá pri uzatváraní a plnení spotrebiteľskej zmluvy nekoná v rámci predmetu svojej obchodnej činnosti alebo inej podnikateľskej činnosti.

Podľa § 1 ods. 2 zákona č. 129/2010 Z.z. o spotrebiteľských úveroch a o iných úveroch a pôžičkách pre spotrebiteľov a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení účinnom v čase uzavretia zmluvy 20.12.2016 (ďalej len „ZoSÚ“), spotrebiteľským úverom na účely tohto zákona je dočasné poskytnutie peňažných prostriedkov na základe zmluvy o spotrebiteľskom úvere vo forme pôžičky, úveru, odloženej platby alebo obdobnej finančnej pomoci poskytnutej veriteľom spotrebiteľovi.

Podľa § 2 písm. d) ZoSÚ, zmluvou o spotrebiteľskom úvere zmluva, ktorou sa veriteľ zaväzuje poskytnúť spotrebiteľovi spotrebiteľský úver a spotrebiteľ sa zaväzuje poskytnuté peňažné prostriedky vrátiť a zaplatiť celkové náklady spotrebiteľa spojené so spotrebiteľským úverom.

Podľa § 7 ods. 1, 2 ZoSÚ, veriteľ je pred uzavretím zmluvy o spotrebiteľskom úvere alebo pred zmenou tejto zmluvy spočívajúcej v navýšení spotrebiteľského úveru povinný posúdiť s odbornou starostlivosťou schopnosť spotrebiteľa splácať spotrebiteľský úver, pričom berie do úvahy najmä dobu, na ktorú sa poskytuje spotrebiteľský úver, výšku spotrebiteľského úveru, príjem spotrebiteľa a prípadne aj účel spotrebiteľského úveru. Spotrebiteľ je povinný poskytnúť veriteľovi na jeho žiadosť úplné, presné a pravdivé údaje potrebné na posúdenia schopnosti spotrebiteľa splácať spotrebiteľský úver; tým nie je dotknuté právo veriteľa využívať informácie o spotrebiteľovi z príslušnej databázy za podmienok ustanovených osobitným zákonom.

Podľa §11 ods. 2 ZoSÚ, Ak veriteľ nekonal s odbornou starostlivosťou podľa § 7 ods.1, nie je oprávnený vyžadovať od spotrebiteľa jednorazové splatenie spotrebiteľského úveru. V prípade hrubého porušenia povinnosti podľa § 7 ods. 1 sa úver považuje za bezúročný a bez poplatkov. Za hrubé porušenie povinnosti podľa § 7 ods. 1 sa považuje posudzovanie schopnosti splácať úver veriteľom bez akýchkoľvek údajov o príjmoch, výdavkoch a rodinnom stave spotrebiteľa alebo bez nahliadnutia do príslušnej databázy údajov o spotrebiteľoch na účely posudzovania ich schopnosti splácania úverov.

16. V predmetnej právnej veci je nepochybné postavenie účastníkov ako dodávateľa a spotrebiteľa, čo plynie aj zo Zmluvy, kde ako druh je uvedený spotrebiteľský úver. Žalobca vystupoval ako osoba konajúca v rámci predmetu svojej obchodnej alebo inej podnikateľskej činnosti a žalovaný ako fyzická osoba pri uzatváraní a plnení spotrebiteľskej zmluvy nekonala v rámci predmetu svojej obchodnej činnosti alebo inej podnikateľskej činnosti.

17. Vykonaným dokazovaním súd dospel k záveru, že žalobca v konaní nepreukázal napriek predchádzajúcej výzve postup, že postupoval s odbornou starostlivosťou pri posudzovaní schopnosti žalovaného splácať poskytnutý úver. Žalobca síce do vydania tohto rozsudku odpovedal na výzvu súdu, avšak dodané dôkazy hodnoverne preukazujúce postup v súlade s § 7 ZoSÚ nemožno považovať za postačujúce.

18. Cieľom § 7 ods. 1 v spojitosti s § 11 ods. 2 ZoSÚ je dosiahnuť, aby dodávateľ vzal na zreteľ existujúcu situáciu klienta, najmä jeho príjmy a výdavky, tak i skutočnosti, ktoré možno na základe informácií dostupných pred uzavretím zmluvy s vysokou mierou pravdepodobnosti očakávať. Dôraz pri posúdení úverovej schopnosti je pritom kladený na pomer medzi príjmami a výdavkami spotrebiteľa a na posúdenie toho, či spotrebiteľovi zostane po vynaložení bežných výdavkov mesačne taká čiastka, aká bude potrebná pre splácanie úveru. Pri posudzovaní budúcej schopnosti spotrebiteľa splácať úver sa vychádza z existujúceho stavu a prezumpcie jeho zachovania do budúcnosti. Nejde však pritom o získanie stopercentnej istoty, že úver bude v budúcnosti splatený, pretože nie je možné s istotou vylúčiť, že spotrebiteľ dostane výpoveď z pracovného pomeru, dlhodobu chorobu a pod. Z uvedeného je zrejmé, že cieľom zákonodarcu bolo efektívne zamedziť predlžovaniu spotrebiteľov, ktorí nie sú schopní svoje záväzky riadne splácať. Z textu zákona o spotrebiteľských úveroch vyplýva, že informácie pre rozhodnutie dodávateľa o tom, či zmluvu uzavrie alebo nie, si má veriteľ zabezpečiť sám a to aj v spolupráci so žiadateľom o úver. Pri získavaní relevantných informácií za účelom posúdenia úverovej schopnosti spotrebiteľa tak veriteľ vychádza ako z informácií dodaných spotrebiteľom (a samozrejme ním aj preukázaných), tak z informácií, ktoré získava z iných dostupných zdrojov. Je povinnosťou veriteľa takto získané informácie zhromaždiť, vyhodnotiť ich dostatočnosť a rozhodnúť, či a ktoré informácie je nevyhnutné ďalej overovať. Za dostatočné sa považujú iba také informácie o príjmoch a výdavkoch, z ktorých je veriteľ schopný získať objektívny obraz o žiadateľovej finančnej situácii. Spotrebiteľ je povinný poskytnúť veriteľovi na jeho žiadosť úplné, presné a pravdivé údaje. Táto povinnosť však nezbavuje veriteľa konať s odbornou starostlivosťou, teda vyžiadať si od spotrebiteľa potrebné informácie, aktívne si zabezpečovať ďalšie primerané a objektívne zistiteľné informácie o spotrebiteľovi a takto získané informácie riadne vyhodnotiť. Schopnosť spotrebiteľa splácať spotrebiteľský úver tak treba chápať ako situáciu, keď v závislosti na frekvencii splácania zostane spotrebiteľovi v jeho osobnom/domácom rozpočte dostatok finančných prostriedkov, aby mohol bez akýchkoľvek problémov a obmedzení splácať splátku v predpokladanej výške. Preto dodávateľ musí okrem iného analyzovať spotrebiteľov osobný/domáci rozpočet a to ako stranu príjmov,

tak stranu výdavkov, a to vždy vo vzťahu ku konkrétnemu žiadateľovi o úver (t.j. konkrétne príjmy zo zamestnaneckej alebo inej činnosti, konkrétne náklady na bývanie, dopravu, domácnosť alebo nezaopatrené deti). Analýza iba niektorej zo strán rozpočtu sama o sebe k posúdeniu úverovej schopnosti nepostačuje (porov. rozsudok Krajského súdu v Prešove sp. zn. 7CoCsp 16/2021, rozsudok Okresného súdu Prešov sp.zn. 9Csp 1/2022, tiež Okresného súdu Bardejov sp. zn. 7Csp 80/2020).

19. Význam skúmania bonity spotrebiteľov je zdôrazňovaný aj v judikatúre Súdneho dvora Európskej únie, pričom súd musí ex offio preskúmať dodržanie povinnosti veriteľa v zmysle ust. § 7 ods. 1 ZoSÚ (porov. rozsudky Súdneho dvora Európskej únie C-679/18, tiež C-449/13, C- 303/20).

20. Z článku 8 ods. 1 smernice 2008/48 vyplýva, že pred uzavretím zmluvy o úvere je veriteľ povinný posúdiť úverovú bonitu spotrebiteľa, pričom táto povinnosť môže prípadne zahŕňať nahliadnutie do príslušnej databázy. Cieľom tejto povinnosti je tiež posilniť zodpovednosť veriteľa a zabrániť poskytnutiu úveru nebonitným spotrebiteľom (pozri v tomto zmysle rozsudky z 18. decembra 2014, CA Consumer Finance, C-449/13, EU:C:2014:2464, bod 43; zo 6. júna 2019, Schyns C-58/18, EU:C:2019:467, bod 40, a z 5. marca 2020, OPR-Finance, C-679/18, EU:C:2020:167, bod 20). Taká povinnosť tým, že má chrániť spotrebiteľov pred rizikami nadmerného zadlženia a platobnej neschopnosti, má pre nich zásadný význam (pozri v tomto zmysle rozsudky zo 6. júna 2019, Schyns, C-58/18, EU:C:2019:467, bod 41, a z 5. marca 2020, OPR-Finance, C-679/18, EU:C:2020:167, bod 21, ako aj citovanú judikatúru).

21. Vo vzťahu splneniu si povinnosti skúmať bonitu spotrebiteľa ako najdôležitejšej predzmluvnej povinnosti veriteľa žalobca predložil Zmluvu, z ktorej sú zrejmé údaje klienta opísané v bode 7 tohto rozsudku, výpis z registra NRKI a výpisu z účtu.

22. K tomu treba uviesť, že priamo v zmluve vyhotovenej žalobcom na jeho hlavičkovom papieri s predtlačným textom je uvedené, že mesačné finančné výdavky žalovaného (napr. na splátky úverov, hypoték a lízingov) sú 50 eur, hoci už bolo známe, že to vzhľadom na skôr uzavreté zmluvy so žalovaným, z ktorých vyplývala jeho povinnosť hradiť mesačné úverové splátky 212 eur (overené v registri NRKI), teda údaj uvedený v zmluve nie je pravdivý. Uvedené vyvoláva podľa názoru súdu oprávnené a dôvodné pochybnosti vo vzťahu k posúdeniu povinnej zložky skúmania bonity- výdavkov žalovaného, lebo ak žalobca zistil, že žalovanou uvádzaný údaj v žiadosti o úver je nesprávny, logicky mal do zmluvy uviesť správny údaj. Bonita skúmať sa má pred uzavretím zmluvy na základe

dôkazov vykonaných pred jej uzavretím zmluvy. Ak by žalovaný zamlčal mesačné finančné výdavky, pričom žalobca napriek tomu, že o nich musel vedieť, do zmluvy uviedol nesprávnu, nepravdivú výšku mesačných finančných výdavkov, nejde o zodpovedný postup s odbornou starostlivosťou (porov. rozsudok Okresného súdu Svidník sp. zn. 4Csp 6/2022 z 22.4.2022). Je teda nepochybné, že veriteľ v Zmluve takýmto svojím postupom skreslil finančnú situáciu spotrebiteľa.

23. Odhliadnuc od uvedeného je aj z výpisu z účtu žalovaného predloženého žalobcovi zrejmé, že na splátku úverov bola vykonaná debetná operácia vo výške 537,80 eur, čo žalobca odignoroval a žiadnym spôsobom na to pri skúmaní bonity nereflektoval.

24. Z predložených dôkazov je zrejmé, že veriteľ zisťoval len príjem žalovaného cez výpis z účtu, hoci jeho povinnosťou je zisťovať nielen príjem, ale aj výdavky. Pri skúmaní výdavkov musí veriteľ vykonať audit domáceho rozpočtu dlžníka, aby splnil povinnosť odbornej starostlivosti. Na výzvu súdu žalobca uviedol, že pri posudzovaní výdavkov vychádzal z exekvovateľnej sumy životného minima v čase posudzovania žiadosti vo výške 118,85 eur.

25. Súd zastáva názor, že dôraz na skúmanie výdavkov musí osobitne zodpovedať odbornej starostlivosti, aby sa spotrebiteľ nedostal do dlhovej (úverovej) špirály, ktorú však žalobca žiadnym spôsobom nepreukázal. Nadmerná zadlženosť spotrebiteľov spôsobuje ich zraniteľnosť (bod 117 návrhy generálnej advokátky H. E., prednesené 12. januára 2023 vo veci C-598/21). Žalobca ignoroval poznámku zrejmu z výpisu z účtu, a to nedostatočné krytie na účte – nezrealizované transakcia, čo minimálne mohlo tento indikovať záver a potrebu skúmania zadlženosti spotrebiteľa.

26. Žalobca podľa názoru súdu podcenil skúmanie výdavkov žalovaného, ak sa obmedzil na výšku exekvovateľnej sumy životného minima na jednu dospelú osobu.

27. Z úradnej činnosti súdu je zrejmé, že žalobca na výzvu súdu, aby preukázal skúmanie schopnosti splácať úver spotrebiteľa vo vzťahu k výdavkovej časti uvádza, že vychádzal zo sumy životného minima. Tak to je v súdnej veci a tak to súd má aj v iných právnych veciach žalobcu (veci vedené na Okresnom súde Prešov pod sp. zn. 18Csp 144/2022, 18Csp 155/2022, 18Csp 161/2022, 18Csp 146/2022, 18Csp 143/2022, 18Csp 153/2022, 18Csp 158/2022, 18Csp 162/2022, 18Csp 141/2022, 18Csp 99/2022, 18Csp 100/2022, 18Csp 44/2022, 18Csp 97/2022, 18Csp 45/2022, 18Csp 23/2022, 18Csp 28/2022, ďalej tiež 9Csp 100/2022 z rozsudku cit: „Zo zmluvy však vyplýva, že žalovaný nezisťoval priemerné mesačné výdavky žalovaného na živobytie (SIPO, strava, doprava do práce, lieky, telekomunikačné služby a pod.) a súdu je zároveň známe, že toto zisťovanie v divíziách Consumer Finance Holding a Quatro bez ďalšieho nahrádza údajom o životnom minime.“). Uvedené svedčí o ignorovaní zákonnej povinnosti dodávateľa úverových produktov na finančnom trhu.

28. Vo vzťahu k nevyhnutnosti skúmania výdavkov spotrebiteľa pri posudzovaní schopnosti splácať úver súd poukazuje na rozhodnutie Najvyššieho súdu Českej republiky sp. zn. 33Cdo 2178/2018-77 z 25.7.201 cit.: „Povinnosť posouzení úvěruschopnosti spotřebitele chrání nejen spotřebitele samého před negativními důsledky neschopnosti úvěr splácet, ale zprostředkovaně také společnost jako celek, neboť předchází negativním sociálním důsledkům předlužení a insolvence v podobě pádu spotřebitele a osob na něm závislých do veřejné sociální sítě, narušení rodinných a sociálních vztahů atd. V neposlední řadě chrání i pozici věřitelů samých, neboť odborné posouzení úvěruschopnosti spotřebitele při žádosti o další úvěr snižuje riziko věřitelů, kteří těmto spotřebitelům poskytli úvěry či jiné služby již dříve. Proto zákon, konkrétně zákon o spotřebitelském úvěru (jeho § 9 odst. 1) stanoví, že věřitel je povinen při posouzení úvěruschopnosti spotřebitele postupovat s odbornou péčí. Lze přisvědčit odvolacímu soudu, že věřitel nedostojí povinnosti stanovené mu zákonem o spotřebitelském úvěru, tedy nepostupuje s odbornou péčí při posouzení schopnosti spotřebitele splácet spotřebitelský úvěr, vyjde-li z objektivně nedoloženého osobního prohlášení dlužníka o jeho osobních, výdělkových a majetkových poměrech. Na tom nic nemění, že dlužník není evidován v databázích dlužníků. Již gramatickým a logickým výkladem § 9 odst. 1 zákona o spotřebitelském úvěru lze dovodit, že dostatečnými nejsou míněny informace získané toliko od spotřebitele. Odborná péče předpokládá údaje, které dlužník věřiteli uvedl, ověřit, resp. objektivně podložit minimálně potvrzením zaměstnavatele dlužníka (srov. I., H. J. C., J.: Zákon o spotřebitelském úvěru a o změně některých zákonů č. 145/2010 Sb. Komentář. 1. vydání. Praha: C. H. Beck, 2011, s. 98-109, ISBN 9788074001185). Nepochybně klíčová je i povinnost věřitele využívat veřejně dostupné informace, jakými jsou například státem publikované údaje o životním a

existenčným minimu podľa zákona č. 110/2006 Sb., o životnom a existenčnom minimu, a o priemerných výdavkoch obyvateľstva (databáza Českého statistického úradu), a tyto porovnávať sa známymi alebo od spotrebiteľa zistenými (ne pouze tvrzenými) informaciami o jeho príjmoch a výdavkoch. To ostatne doviedl ve svém rozhodnutí ze dne 1. 4. 2015, sp. zn. 1 As 30/2015, i Nejvyšší správní soud, jehož závěry použil na podporu své argumentace již odvolací soud v napadeném rozhodnutí. Závěr odvolacího soudu dovozující, že spokojila-li se žalobkyně s nedoloženým prohlášením žalovaného o jeho osobních, výdělkových a majetkových poměrech a nahlédnutím do registru dlužníků, nedostala povinnosti věřitele ve smyslu ustanovení § 9 odst. 1 zákona o spotřebitelském úvěru, je správný.“

29. Dôraz pri posúdení úverovej schopnosti spotrebiteľa je kladený na pomer medzi príjmami a výdavkami a na posúdenie toho, či spotrebiteľovi zostane po vynaložení bežných výdavkov mesačne taká čiastka, z ktorej bude schopný úver splácať. Z textu zákona o spotrebiteľských úveroch vyplýva, že informácie pre rozhodnutie dodávateľa o tom, či zmluvu so spotrebiteľom uzavrie, si má veriteľ zabezpečiť sám, a to aj v spolupráci so žiadateľom o úver a údajmi z príslušných databáz.

30. Podľa názoru súdu všetky tieto skutočnosti vo svojom súhrne preukazujú hrubé porušenie povinnosti veriteľa posúdiť s odbornou starostlivosťou schopnosť spotrebiteľa splácať spotrebiteľský úver (§ 11 ods. 2 ZoSÚ). Žalobca si nezískal, teda následne ani nevyhodnotil a ani neoveril informácie o bonite klienta, z ktorých by bol schopný zistiť objektívny obraz o žiadateľovej finančnej situácii. Nedôsledne zisťoval, a preto ani nezohľadnil výdavky žalovaného, aj keď mal objektívnu možnosť si ich pred poskytnutím úveru overiť.

31. Tento záver je podporený aj rozsudkom Krajského súdu v Prešove sp. zn. 3Co/153/2019: „Je nutné konštatovať, že ustanovenie § 11 ods. 2 zákona č. 129/2010 Z.z. súd v súlade s požiadavkou odbornej spôsobilosti veriteľa vykladá tak, že bonita dlžníka musí byť skúmaná cez zisťovanie jeho príjmov a výdavkov ako aj jeho lustráciou cez príslušné databázy. Nevykonanie jedného z týchto postupov znamená hrubé porušenie odbornej starostlivosti. Ako vyplýva z prejednávanej veci, overenie bonity dlžníka nebolo dostatočné. Postup žalobcu bol iba formálny a nezodpovedal odbornej starostlivosti. Žalobca nemal preukázaný príjem žalovanej hodnovernými dokladmi, napriek tomu mu poskytol úver. Žalobca sa nezaujímal, aké má žalovaná výdavky na živobytie a či mu teda zostáva dostatok finančných prostriedkov na splácanie úveru. V konaní žalobca nepreukázal splnenie si povinnosti uloženej mu ust. § 7 ods. 1 zákona č. 129/2010 Z.z. Keďže žalobca hrubo porušil zákonom stanovenú povinnosť, v zmysle § 11 ods. 2 sa úver považuje za bezúročný a bez poplatkov“.

32. Rovnako súd poukazuje na rozhodnutie Krajského súdu v Trnave sp. zn. 10CoCsp/6/2022 cit.: „Len samotné zhromaždenie informácií o klientovi, a navyše neúplné, nemožno samo o sebe považovať za náležité splnenie si povinnosti vyplývajúcej z ust. § 7 ods. 1 zákona o spotrebiteľských úveroch. Odvolací súd zastáva názor, že príjem aj rodinný stav klienta môžu byť vyhovujúce, ale pokiaľ veriteľ nepozná celkový objem výdavkov klienta, nemôže urobiť záver o tom, či klient je alebo nie je schopný splácať požadovaný úver. Bez toho, aby žalovaný skúmal aj iné aspekty, nemohol si utvoriť reálny obraz o majetkovej situácii žalobcu, potrebnej pre posúdenie schopnosti žalobcu splácať dlh zo zmluvy. Z dikcie zákona: „posúdiť s odbornou starostlivosťou schopnosť spotrebiteľa splácať spotrebiteľský úver“ logicky vyplýva, že s odbornou starostlivosťou schopnosť spotrebiteľa splácať spotrebiteľský úver nie je možné bez porovnania mesačných príjmov a výdavkov žiadateľa. Vychádzajúc z doterajších výsledkov vykonaného dokazovania odvolací súd v súlade so súdom prvej inštancie dospel k záveru, že žalobca ako veriteľ v danej veci hrubo porušil svoje povinnosti pri overovaní bonity žalobcu ako spotrebiteľa v zmysle § 7 ods. 1 zákona o spotrebiteľských úveroch čo v spojení s § 11 ods. 2 druhá veta zákona o spotrebiteľských úveroch spôsobuje bezúročnosť a bezpoplatkovosť úveru. Žalovaný si na základe získaných informácií nemohol vytvoriť dostatočný obraz o platobnej schopnosti žalobcu, keď síce si obstaral údaje o príjme žalobcu a časti výdavkov spočívajúcich v splátkach úverov, lízingov (a pod.), avšak ohľadom iných výdavkov žalobcu (bývanie a pod.), už žalovaný postupoval nedostatočne, keď akceptáciou výdavku 20,- Eur mesačne uvedeného žalobcom, si žalovaný bez náležitého zistenia skutočných výdavkov žalobcu, nemohol vytvoriť dostatočný platobný obraz o platobnej schopnosti žalobcu, potrebnej pre posúdenie schopnosti žalobcu splácať dlh zo zmluvy.“

33. Žalobca teda predloženými dôkazmi nepreukázal, že by konal s vynaložením odbornej starostlivosti pri posudzovaní schopnosti spotrebiteľa splácať úver. V tomto smere súd poukazuje na judikatúru

Súdneho dvora Európskej únie cit.: „Je však potrebné zdôrazniť, že dodržiavanie tejto zásady by bolo porušené, ak by dôkazné bremeno nesplnenia povinností upravených v článkoch 5 a 8 smernice 2008/48 zaťažovalo spotrebiteľa. Tento totiž nedisponuje prostriedkami, ktoré by mu umožňovali preukázať, že veriteľ mu jednak neposkytol informácie podľa článku 5 tejto smernice a jednak neoveril jeho úverovú bonitu. Naopak účinné vykonanie práv priznaných smernicou 2008/48 zabezpečuje vnútroštátna právna úprava, podľa ktorej je veriteľ v zásade povinný preukázať pred súdom správny výkon týchto predzmluvných povinností. Cieľom takéhoto pravidla je zaistiť, ako uvádza bod 21 tohto rozsudku, ochranu spotrebiteľa, bez neprimeraného poškodenia práva veriteľa na spravodlivý proces. Ako totiž uvádza v bode 35 svojich návrhov generálny advokát, obozretný veriteľ si musí byť vedomí nevyhnutnosti zbierania a uchovania dôkazov o splnení svojich informačných povinností a povinnosti poskytnúť vysvetlenia.“ (bod 27 a 28 rozsudku Súdneho dvora Európskej únie C-449/13).

34. Súd majúc na zreteli vyššie uvedené skutočnosti vychádzal súd zo záveru o nemožnosti predčasného zosplatnenia úveru a keďže považoval porušenie povinnosti žalobcu v intenzite hrubého porušenia povinnosti v súvislosti so zisťovaním a preverovaním schopnosti žalovaného splácať úver, úver posúdil ako bezúročný a bez poplatkov (§ 11 ods. 2 ZoSÚ). Zosplatnenie je preto neplatným právnym úkonom.

35. K výkladu právnych predpisov a ich inštitútov nemožno pristupovať len z hľadiska textu zákona, a to ani v prípade, keď sa text môže javiť ako jednoznačný a určitý, ale predovšetkým podľa zmyslu a účelu zákona (nálež Ústavného súdu SR z 23. mája 2013, č. k. IV. ÚS 71/2013-36).

36. Pokiaľ súd dospel k záveru, že poskytnutý spotrebiteľský úver je bezúročný a bez poplatkov a zároveň, že ho nemožno zosplatniť, potom žalobca mal právo len na vrátenie istiny úveru, ktorého splatnosť bola dohodnutá priamo v zmluvných podmienkach zmluvy o spotrebiteľskom úvere obsahujúcej splátkový kalendár istiny, úrokov aj poplatkov. Ku dňu vydania rozhodnutia súdu bola uhradená celá istina poskytnutého úveru, preto žalovaný nie je žalobcovi povinný nič uhradiť. S poukazom na uvedené sa súd stotožnil s námietkami žalovaného.

37. Súd zamietol vykonanie dôkazu, a to oboznámenie s rozsudkom Okresného súdu Prešov č.k. 9Csp 113/2022-84 z 6.10.2022, keďže vykonanie tohto dôkazu nebolo spôsobilé privodiť iné a pre žalovaného priaznivejšie rozhodnutie vo veci. Z predložených dôkazov tak zo strany žalobcu i žalovaného, s ktorými boli strany konania oboznámené a boli im doručené, bolo možné spoľahlivo prijať záver o hrubom porušení povinnosti žalobcu pri skúmaní bonity.

38. Z uvedených dôvodov súd žalobu ako nedôvodnú zamietol.

39. Podľa § 262 ods. 1 CSP, o nároku na náhradu trov konania rozhodne aj bez návrhu súd v rozhodnutí, ktorým sa konanie končí.

Podľa § 255 ods. 1 CSP, súd prizná strane náhradu trov konania podľa pomeru jej úspechu vo veci.

40. O nároku na náhradu trov konania súd rozhodol v zmysle ustanovenia § 262 ods. 1 v spojení s § 255 ods. 1 CSP tak, že procesne úspešnému žalovanému priznal voči žalobcovi nárok na náhradu trov konania v rozsahu 100%,o výške ktorých bude rozhodnuté po právoplatnosti rozsudku samostatným uznesením vydaným vyšším súdnym úradníkom.

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku možno podať odvolanie v lehote 15 dní odo dňa jeho doručenia na Okresnom súde Prešov písomne v 2 vyhotoveniach. V odvolaní sa uvedie ktorému súdu je určené, kto ho robí, ktorej veci sa týka, čo sa ním sleduje, uvedie sa spisová značka. Ďalej sa uvedie proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (odvolacie dôvody) a čoho sa odvolateľ domáha (odvolací návrh). Odvolanie musí byť podpísané. Rozsah v akom sa rozhodnutie napáda môže odvolateľ rozšíriť len do uplynutia lehoty na podanie odvolania.

Podľa § 364 CSP rozsah, v akom sa rozhodnutie napáda, môže odvolateľ rozšíriť len do uplynutia lehoty na podanie odvolania.

Podľa § 365 ods. 1 CSP odvolanie možno odôvodniť len tým, že

- a) neboli splnené procesné podmienky,
- b) súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces,
- c) rozhodoval vylúčený sudca alebo nesprávne obsadený súd,
- d) konanie má inú vadu, ktorá mohla mať za následok nesprávne rozhodnutie vo veci,
- e) súd prvej inštancie nevykonal navrhnuté dôkazy, potrebné na zistenie rozhodujúcich skutočností,
- f) súd prvej inštancie dospel na základe vykonaných dôkazov k nesprávnym skutkovým zisteniam,
- g) zistený skutkový stav neobstojí, pretože sú prípustné ďalšie prostriedky procesnej obrany alebo ďalšie prostriedky procesného útoku, ktoré neboli uplatnené, alebo
- h) rozhodnutie súdu prvej inštancie vychádza z nesprávneho právneho posúdenia veci.

Podľa § 365 ods. 2 CSP odvolanie proti rozhodnutiu vo veci samej možno odôvodniť aj tým, že právoplatné uznesenie súdu prvej inštancie, ktoré predchádzalo rozhodnutiu vo veci samej, má vadu uvedenú v odseku 1, ak táto vada mala vplyv na rozhodnutie vo veci samej.

Podľa § 365 ods. 3 CSP odvolacie dôvody a dôkazy na ich preukázanie možno meniť a dopĺňať len do uplynutia lehoty na podanie odvolania.

Ak žalovaný nespĺní povinnosť uloženú týmto rozsudkom, môže žalobca podať návrh na vykonanie exekúcie podľa Exekučného poriadku.